

Projekt

Śląskie dla Seniora – Śląska Karta Seniora

Katowice 2015

<i>Wprowadzenie</i>	2
1. Cel główny.....	3
2. Zakres podmiotowy projektu	3
2.1. Adresaci wsparcia.....	3
2.2. Partnerzy.....	3
3. Zakres uprawnień przysługujących adresatom projektu.....	3
4. Zasady realizacji projektu.....	4
4.1. Opracowanie oferty dla seniorów.....	4
4.2. Potwierdzenie możliwości skorzystania z oferty przez seniora	4
4.3. Zasady przystępowania partnerów do projektu	4
4.3.1. Podmioty powiązane strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim.....	4
4.3.2. Pozostałe podmioty	5
4.4. Prawa i obowiązki stron projektu.....	6
4.4.1. Działania informacyjno-promocyjne.....	7
4.4.2. Działania organizacyjno-administracyjne	7
4.4.3. Działania sprawozdawcze	7
5. Realizatorzy projektu.....	7

Załącznik nr 1 Minimalna oferta dla seniorów w ramach projektu przygotowana przez jednostki powiązane strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim

Wprowadzenie

Na terenie województwa śląskiego obserwowany jest proces demograficznego starzenia się ludności. Według stanu na koniec grudnia 2013 roku w województwie śląskim mieszkało 4 599,4 tys. osób, w tym 888,6 tys. osób było w wieku poprodukcyjnym (60+ kobiety i 65+ mężczyźni). Stanowiły one 19,3% populacji województwa śląskiego. W ciągu ostatnich lat nastąpił znaczny wzrost zarówno liczby osób w wieku poprodukcyjnym, jak i udziału tej kategorii ludności w populacji województwa. W latach 2000-2013 liczba ta wzrosła o 214 263 osób. Prognoza ludności do 2050 roku przewiduje utrzymanie się istniejącej tendencji. Udział osób w wieku poprodukcyjnym ma w 2050 roku wynieść 30,5%.

Zważywszy na konsekwencje postępującego starzenia się społeczeństwa, niezbędne okazało się zintensyfikowanie działań związanych z prowadzeniem regionalnej polityki senioralnej, umożliwiającej tworzenie podstaw do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym.

Znalazło to odzwierciedlenie w strategicznych dokumentach regionu zakładających zrównoważony rozwój województwa śląskiego, realizowany w oparciu o zasadę spójności społecznej (m.in. w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” – Obszar priorytetowy: (B) Szanse rozwojowe mieszkańców, Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców; jak również w zaktualizowanej Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 - 2020 – m.in. w celu strategicznym 2: Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, w tym zawodowym).

Zarówno w przypadku ww. dokumentów regionalnych, jak również w ramach dokumentów ogólnokrajowych m.in. w *Założeniach Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020*, podkreślono potrzebę realizacji działań na rzecz aktywnego starzenia się, zakładającego czynny udział seniorów w życiu społecznym (w tym kulturalnym, gospodarczym), oraz dostosowania rynku dóbr i usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Mając na uwadze obserwowane tendencje demograficzne w województwie śląskim oraz dostrzegane potrzeby i wskazywane rekomendacje w zakresie kształtowania środowiska przyjaznego osobom starszym, przygotowano projekt *Śląskie dla Seniora – Śląska Karta Seniora*.

1. Cel główny

Cel główny projektu *Śląskie dla Seniora – Śląska Karta Seniora* to:

zapewnienie dodatkowego wsparcia dla seniorów, poprzez zaoferowanie im specjalnych usług oraz ulg i/lub szczególnych uprawnień.

2. Zakres podmiotowy projektu

2.1. Adresaci wsparcia

Projekt *Śląskie dla Seniora – Śląska Karta Seniora* adresowany jest do **osób starszych w wieku 60 lat lub więcej.**

2.2. Partnerzy

Województwo Śląskie zakłada współpracę z **partnerami**, którzy w ramach własnej działalności udostępnią zasoby poprzez zaproponowanie specjalnej oferty usług oraz ulg i/lub szczególnych uprawnień dla seniorów.

Zważywszy na chęć rozwijania polityki senioralnej w regionie oraz włączania kwestii starzenia się w strategiczne dokumenty Województwa Śląskiego, wśród partnerów znajdują się podmioty powiązane strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim tj. wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne oraz wojewódzkie osoby prawne. Jednocześnie z uwagi na dostrzeżoną potrzebę wspierania inicjatyw przyspieszających rozwój gospodarki dostosowanej do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, zakłada się współpracę z innymi partnerami, w szczególności z sektora prywatnego i jednostek samorządu terytorialnego.

3. Zakres uprawnień przysługujących adresatom projektu

Seniorom zaproponowane zostaną specjalne usługi, ulgi i/lub uprawnienia o charakterze m.in.:

- kulturalnym,
- edukacyjnym,
- sportowym,
- rekreacyjnym i turystycznym,

świadczony przez partnerów projektu na podstawie dowodu osobistego.

Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu zawiera minimalną ofertę przygotowaną przez jednostki powiązane strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim, która docelowo będzie rozszerzana w związku z planowanym przystępowaniem do projektu nowych partnerów.

4. Zasady realizacji projektu

4.1. Opracowanie oferty dla seniorów

Zakres oferty przysługującej seniorom wynikać będzie z propozycji przedstawionych przez partnerów przedsięwzięcia. Aktualna oferta specjalnych usług, ulg i/lub uprawnień opublikowana będzie na stronie internetowej prowadzonej przez Województwo Śląskie.

Miejsca, w których seniorzy będą mogli korzystać z przygotowanej oferty oznaczone będą naklejkami informacyjnymi lub innymi formami oznaczeń.

4.2. Potwierdzenie możliwości skorzystania z oferty przez seniora

Projekt *Śląskie dla Seniora – Śląska Karta Seniora* nie posiada własnego dokumentu legitymacyjnego.

Możliwość skorzystania ze specjalnej oferty usług oraz ulg i/lub szczególnych uprawnień będzie potwierdzana w oparciu o okazany przez seniora **ważny dowód osobisty**, o którym mowa w ustawie z dnia 6 sierpnia 2010 roku o dowodach osobistych (Dz. U. z 2010 roku, poz.167, nr 1131 ze zm.). **Dowód musi poświadczać, iż osoba ma 60 lat lub więcej.**

4.3. Zasady przystępowania partnerów do projektu

4.3.1. Podmioty powiązane strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim

W przypadku podmiotów powiązanych strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim, tj. wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz wojewódzkich osób prawnych udział w projekcie uregulowany zostanie na mocy sukcesywnie zawieranych porozumień pomiędzy Województwem Śląskim i partnerami, zgodnie z propozycją przedstawioną w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Porozumienie powinno zawierać w szczególności:

- strony porozumienia,

- prawa i obowiązki stron porozumienia,
- zasady i warunki rozwiązania porozumienia,
- okres, na jaki jest zawierane porozumienie,
- informacje dotyczące zakresu i miejsc, w których udostępniane będą seniorom specjalne usługi, ulgi i/lub uprawnienia (w formie załącznika do porozumienia).

4.3.2. Pozostałe podmioty

Pozostałe podmioty zainteresowane przystąpieniem do projektu w charakterze partnera (nie będące jednostkami powiązаныmi z Województwem Śląskim) chęć udzielenia specjalnych usług, ulg i/lub uprawnień dla seniorów będą mogły deklarować poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza i dostarczenie go wraz z załącznikami do siedziby Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.

Formularz deklaracji przystąpienia do projektu powinien zawierać w szczególności:

- dane dotyczące partnera (nazwę, adres, dane kontaktowe),
- informacje na temat przygotowanej przez partnera specjalnej oferty dla seniorów,
- oświadczenie potwierdzające przyjęcie przez partnera zobowiązania wynikającego z przystąpienia do projektu, tj. zaoferowania specjalnej oferty usług, ulg i/lub uprawnień, zgodnie z zasadami realizacji projektu wskazanymi w niniejszym dokumencie,
- oświadczenie, iż oferowane w ramach projektu dobra lub usługi są zgodne z jego celem,
- oświadczenie, iż partner zobowiązuje się do udzielania specjalnej oferty, ulg i/lub realizacji innych świadczeń na rzecz uprawnionych we własnym zakresie w szczególności przy wykorzystaniu posiadanych środków finansowych, bez angażowania z tego tytułu dodatkowych środków z budżetu Województwa Śląskiego,
- oświadczenie, iż partner udostępni koordynatorowi projektu dane statystyczne dotyczące udzielonego seniorom wsparcia w ramach projektu,
- oświadczenie, iż partner zapoznał się z treścią aktualnego dokumentu – Projekt *Śląskie dla Seniora - Śląska Karta Seniora*.

Formularz deklaracji przystąpienia do projektu będzie mógł zostać podpisany jedynie przez osobę uprawnioną do reprezentowania partnera lub inną osobę upoważnioną.

Po otrzymaniu zgłoszenia koordynator projektu dokona oceny jego kompletności i poprawności. W przypadku, gdy wyniki powyższej oceny będą pozytywne, zainteresowany

podmiot zostanie poinformowany o przystąpieniu do projektu. Jednocześnie koordynator może zwrócić się z prośbą o przedstawienie stosowanych uzupełnień/wyjaśnień lub dokonanie zmian w formularzu, gdy dostrzeże błędy formalne lub inne elementy mogące rodzić wątpliwości, co do słuszności udziału podmiotu w projekcie.

Realizatorzy projektu zastrzegają możliwość odmowy przystąpienia do projektu w przypadku, gdy:

- podmiot zainteresowany nie złoży poprawnego i kompletnego formularza lub nie dostarczy odpowiednich wyjaśnień, mimo przesłanej przez koordynatora prośby,
- zaoferowane dobra lub usługi nie są zgodne z celem projektu.

4.4. Prawa i obowiązki stron projektu

Partnerzy otrzymują możliwość włączenia się do realizowanego przez Województwo Śląskie projektu, polegającego na zapewnieniu specjalnych usług, ulg i/lub uprawnień dla seniorów. W związku z powyższym zyskują prawo do określania się mianem partnera projektu *Śląskie dla Seniora - Śląska Karta Seniora*, a także otrzymują nieodpłatnie oznaczenia potwierdzające udział w przedsięwzięciu.

Jednocześnie partnerzy zobowiązani są do:

- oferowania specjalnych usług, ulg i/lub dodatkowych uprawnień seniorom na podstawie okazanego dowodu osobistego (we własnym zakresie w szczególności przy wykorzystaniu posiadanych środków finansowych, bez angażowania z tego tytułu dodatkowych środków z budżetu Województwa Śląskiego),
- podawania do publicznej wiadomości informacji o udziale w projekcie i stosowania m.in. w miejscach udzielania ulg i uprawnień oznaczeń projektu,
- udostępniania koordynatorowi projektu danych statystycznych dotyczących udzielonego seniorom wsparcia.

Natomiast Województwo :

- przekazuje partnerom niezbędne informacje o projekcie,
- w ramach akcji informacyjnej przedstawia w materiałach informacyjnych oraz na stronie internetowej prowadzonej przez Województwo Śląskie przedmiotowe przedsięwzięcie oraz zakres oferty dla seniorów przygotowanej przez każdego z partnerów.

Ponadto Województwo Śląskie jako realizator projektu odpowiadać będzie za jego koordynowanie i realizowanie szeregu działań o charakterze promocyjno-informacyjnym, organizacyjno-administracyjnym oraz sprawozdawczym.

4.4.1. Działania informacyjno-promocyjne

Działania informacyjno-promocyjne będą związane m.in. z:

- prowadzeniem działalności informacyjno-promocyjnej na temat projektu na stronach internetowych prowadzonych przez Województwo Śląskie,
- przygotowaniem i dystrybucją materiałów promocyjnych,
- dbałością o zachowanie spójnej identyfikacji wizualnej projektu z wykorzystaniem logo Województwa Śląskiego zawierającego logotyp (napis) *Śląskie. Pozytywna energia* oraz znak graficzny.

4.4.2. Działania organizacyjno-administracyjne

W ramach projektu realizowane będą działania organizacyjno-administracyjne związane przede wszystkim z:

- przygotowywaniem, zawieraniem i aktualizowaniem porozumień z partnerami będącymi podmiotami powiązаныmi strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim,
- przyjmowaniem i weryfikowaniem zgłoszeń do projektu od pozostałych partnerów,
- prowadzeniem bazy partnerów wraz z wykazem przygotowanej przez nich oferty na stronie prowadzonej przez Województwo Śląskie.

4.4.3. Działania sprawozdawcze

W oparciu o dane corocznie zbierane od partnerów, opracowywana będzie przez koordynatora projektu pisemna informacja z jego realizacji. Będzie ona przedkładana Zarządowi Województwa Śląskiego, w terminie do końca pierwszego kwartału następującego po roku, którego dotyczy informacja.

5. Realizatorzy projektu

Projekt będzie realizowany przez Województwo Śląskie, a za jego koordynowanie odpowiadać będzie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.

Działania prowadzone będą przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi przy wsparciu środowisk naukowych i gospodarczych oraz innych instytucji prowadzących działania na rzecz seniorów, jak również partnerami

tj. wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, wojewódzkimi osobami prawnymi oraz innymi podmiotami, w tym sektora prywatnego i jednostek samorządu terytorialnego.

Katalog partnerów pozostaje otwarty, pozwalając na sukcesywne poszerzanie zasobów oraz oferty ulg i uprawnień dla osób starszych.

Załącznik nr 1

Minimalna oferta dla seniorów w ramach projektu przygotowana przez jednostki powiązane strukturalnie i kapitałowo z Województwem Śląskim*

Lp.	Nazwa partnera	Proponowana oferta dla seniorów
1	Biblioteka Śląska	Osobom, które ukończyły 60 rok życia karta biblioteczna wydawana będzie bezpłatnie
2	Filharmonia Śląska im. Henryka Mikołaja Góreckiego w Katowicach	a. Muzykoterapia: zajęcia muzykoterapeutyczne dla seniorów. b. Si Señor!: darmowe uczestnictwo w specjalnie oznaczonych piątkowych próbach generalnych koncertów w godzinach 9.30-13.00.
3	Instytucja Filmowa SILESIA FILM	a. KINOTEATR RIALTO - FILMOWY KLUB SENIORA bilety: 6 zł; częstotliwość: 2 seanse w miesiącu; godzinę przed seansem gra pianista Marek Maliszczak + zniżka dla seniorów na transmisje Teatru Bolszoi. b. KINO KOSMOS - PORA DLA SENIORA bilety: 5 zł, częstotliwość: co dwa tygodnie, we środy o godz. 11.00 + zniżki na transmisje oper z Metropolitan Opera. c. KINO ŚWIATOWID - repertuarowe seanse przed południem i w godzinach okołopołudniowych. d. MEDIATEKA FILMOTEKI ŚLĄSKIEJ - możliwość bezpłatnego skorzystania ze zbiorów FŚ. Jednorazowa opłata za kartę wynosi 6 zł. e. KINO JANOSIK - KLUB SENIORA bilety: 5 zł, częstotliwość: raz w miesiącu. f. KINO BAŁTYK- KLUB KONESERA bilet z Karnetem Klubu Konesera: 2 zł; koszt KKK - 30 zł; częstotliwość: raz w tygodniu, we wtorek wieczorem.
4	Muzeum Górnictwa Węglowego	Bilet dla seniora uprawniający do nabywania biletów zniżkowych na wystawy stałe MGW, na następujących zasadach: a. Bilet dla seniora możliwy jest do realizacji w każdy czwartek z wyłączeniem tych dni, w które dany obiekt MGW nie jest udostępniony do ruchu turystycznego. b. Uprawniona do nabycia biletu dla seniora jest osoba, która osiągnęła 60 rok życia i potrafi to udokumentować za pomocą wiarygodnego dokumentu ze zdjęciem, do wyboru spośród wymienionych poniżej: dowód osobisty lub prawo jazdy. c. Cena biletu dla seniora odpowiada cenie biletu ulgowego określonego w cenniku zwiedzania obiektów MGW w dniach od wtorku do piątku, lub innych Zarządzeniach Dyrektora, za zwiedzanie, odpowiednio, danego poziomu Kopalni Guido, obiektu lub wystawy.

5	Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny” w Chorzowie	<p>a. Dodatkowa ulga w wysokości 50% do ceny biletu ulgowego, który przysługuje wszystkim emerytom i rencistom. Dotyczy to zarówno biletów zwykłych, jak i imprezowych. Ceny mogą ulec zmianie, jednak mechanizm zniżki pozostanie taki sam. Ulgi udzielone w ramach projektu nie będą się kumulować z innymi zniżkami, rabatami czy promocjami.</p> <p>b. Wprowadzenie do oferty edukacyjnej Muzeum zwiedzania z przewodnikiem, dostosowanego do potrzeb seniorów i osób niepełnosprawnych (w tym również niewidomych i niedowidzących).</p>
6	Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej	<p>a. Bilet senior dla osób w wieku 60+</p> <p>b. 53% ulgi na bilety wstępu do Zamku książąt Sułkowskich</p> <p>c. 58% ulgi na bilety wstępu do Starej Fabryki</p> <p>d. 50% ulgi na bilety wstępu do Domu Tkacza</p> <p>e. 50% ulgi na bilety wstępu do Fałatówki</p> <p>f. 10% ulgi na bilety wstępu na warsztaty</p>
7	Muzeum Śląskie w Katowicach	<p>a. Bilety ulgowe w cenie 66% i bilety grupowe ulgowe w cenie 50% biletu normalnego dla osób 60+</p> <p>b. Klub dyskusyjny. Spotkania w luźnej, towarzyskiej formule, poświęcone wymianie poglądów i osobistych interpretacji wybranych dzieł z kolekcji Muzeum Śląskiego – wstęp wolny.</p>
8	Muzeum Zamkowe w Pszczynie	Wprowadzenie dodatkowych uprawnień dla seniorów - dodanie do każdego wykupionego biletu wstępu na wystawę "Wnętrza XIX-XX wieczne" biletu na jedną, wybraną wystawę stałą lub czasową prezentowaną aktualnie w pszczyńskim Zamku.
9	Opera Śląska w Bytomiu	<p>a. Zniżka "- 20%" od ceny biletu normalnego</p> <p>b. Preferencyjne ceny za wynajem autokaru</p> <p>c. Działania edukacyjne (bezpłatne) - zwiedzanie Opery, lekcje tematyczne</p> <p>d. Możliwość wejścia na próby generalne</p>
10	Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej	<p>a. Przegląd Chórów Seniora w ramach XI Międzynarodowego Festiwalu "Gaude Cantem" w Bielsku-Białej (16.10.2015); impreza organizowana we współpracy z bielskim oddziałem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.</p> <p>b. 49. Wojewódzki Przegląd Wiejskich Zespołów Artystycznych w Brennej (2-3.07.2016); spośród 700-800 wykonawców ponad 80 proc. stanowią seniorzy; impreza o charakterze konkursowym organizowana jest wspólnie z samorządem gminy Brenna.</p> <p>c. Współpraca ze Stowarzyszeniem Twórców Ludowych, którego członkami są przede wszystkim seniorzy, w tym m.in. wystawa w Galerii Sztuki ROK pt. "Sztuka ludowa w powiecie bielskim" (18.12.2015-29.01.2016) oraz Targi sztuki Ludowej podczas 53. Tygodnia Kultury Beskidzkiej w Żywcu (sierpień 2016).</p>
11	Regionalny Ośrodek Kultury w Częstochowie	Organizacja wyjazdów na imprezy kulturalne na terenie powiatu, województwa, kraju

12	Regionalny Ośrodek Kultury w Katowicach	<p>Ośrodek będzie współpracował podczas realizacji projektów międzypokoleniowych dla odbiorców - seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Uwolnić ciało” (Fundacja Teatralna w Katowicach) – 2015 r. - „ARTbabcia i ARTdziadek – czyli seniorzy na topie” (Dom Dziennego Pobytu „Rodzina” Caritas Diecezji Gliwickiej) – 2016 r. - realizacja filmu „Integrowane” (Fundacja Teatralna w Katowicach) – 2015 r. <p>Kontynuowana będzie współpraca ROK w Katowicach z podmiotami przy realizacji organizowanych przedsięwzięć kulturalnych, których zasadniczą grupę stanowią seniorzy, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządem Głównym Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, - Katowicką Spółdzielnią Mieszkaniową, - Domem Dziennego Pobytu „Rodzina” Caritas Diecezji Gliwickiej, - Centrum Kultury Śląskiej w Świętochłowicach, - Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów, - Związkiem Górnośląskim, - Domem Śląskim, - Stowarzyszeniem „Wielka Liga”. <p>ROK w Katowicach będzie także współorganizatorem imprez cyklicznych, skierowanych do seniorów: „Złota Lira”, „Wojewódzka Biesiada Zespołów Artystycznych Klubów Złotego Wieku”, „Ślązak Roku”, „Górny Śląsk – Świat Najmniejszy”, Wielka Zabawa Rodzinna”, „Gdzie mieszka zdrowie”, „Przegląd Zespołów Artystycznych Złota Jesień”, „Na klepisku”, „Szopienicki Talent”.</p>
13	Teatr Rozrywki w Chorzowie	<p>a. Bilety dla seniorów w cenie 29 zł za sztukę w żółtej strefie oraz na wybrane spektakle</p> <p>b. Bilety dla seniorów w cenie 29 zł za sztukę w strefie zielonej</p>
14	Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach	Ulga 30% na wszelkie spektakle Teatru Śląskiego dużej i małej sceny
15	Zamek Cieszyn	Bezpłatne spotkania dla seniorów poświęcone tematyce projektowania (w wyznaczony dzień, jeden raz w miesiącu). Tematyka spotkań różnicowana w zależności od aktualnej wystawy.
16	Park Śląski (Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. gen. Jerzego Ziętka w Chorzowie)	Wypożyczenie rowerów, również rowerów elektrycznych – 3 zł/godz.
17	Śląski Ogród Zoologiczny w Chorzowie	Bezpłatny wstęp do Ogrodu Zoologicznego dla seniora po ukończeniu 60 r.ż. w każdą środę niezależnie od pory roku, za wyjątkiem kiedy środa przypada w święto lub dzień wolny od pracy.
18	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Gliwicach	<p>a. Porady dietetyka</p> <p>b. Zajęcia nordic walking (1 raz w tygodniu)</p>
19	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Rybniku	<p>a. Bezpłatne masaże w dolegliwościach bólowych kręgosłupa</p> <p>b. Bezpłatne pomiary ciśnienia i tętna</p> <p>c. Wyznaczanie wskaźnika masy ciała BMI</p> <p>d. Spacerzy z kijami nordic – walking</p>

20	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Zabrze	a. Zabiegi higienizacyjne dla pacjentów podejmujących protezowanie b. 30% zniżki na wykonanie protezy c. Badania specjalistyczne: audiometria, EKG, spirometria
21	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Katowicach	Ulgi w naprawie protez zębowych
22	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Raciborzu	a. Spotkania edukacyjne i warsztaty w ramach Raciborskich Dni i Targów Zdrowia b. Zajęcia aktywizujące seniorów w siłowni szkolnej c. Wykłady i prelekcje dla Stowarzyszenia Diabetyków d. Spotkania edukacyjne dla Stowarzyszenia „Podaj Rękę” e. Spotkania wigilijne i festyny jesienne z emerytami szkoły i zlikwidowanego Kolegium Nauczycielskiego w Raciborzu f. Udział emerytów w wycieczkach organizowanych przez szkołę
23	Regionalne Centrum Kształcenia Ustawicznego w Sosnowcu	a. Zajęcia fitness (2 razy w miesiącu) b. Zabiegi kosmetyczne (1 raz w miesiącu) c. Wypożyczanie książek na zasadzie bookcrossingu d. Zajęcia artystyczne (malowanie, hafciarstwo, florystyka i in.) (2 razy w miesiącu) e. Podstawy technologii komputerowej (2 razy w miesiącu)
24	Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli "WOM" w Częstochowie	20% zniżka na nocleg w Ośrodku Szkoleniowym w Złotym Potoku (po dokonaniu wcześniejszej rezerwacji)
25	Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu	a. Zaproszenie do udziału w imprezach organizowanych przez szkołę ("Jasełka", "SMS szuka talentów", "Dzień Babci i Dziadka", zawody sportowe itp. - udział bezpłatny) b. Organizacja zajęć ruchowych (gimnastyka, gimnastyka w wodzie, przy muzyce itp.) prowadzonych 1-2 razy w miesiącu po 1 godzinie - 2 zł/wejście c. Organizacja zajęć dotyczących podstaw obsługi komputera prowadzonych przez uczniów pod opieką nauczyciela - opiekuna samorządu (1 raz w miesiącu po jednej godzinie - bezpłatne) d. Możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych e. Udostępnienie obiektów sportowych - hala - bezpłatnie, pozostałe 2 zł/wejście

* Opracowano na podstawie informacji uzyskanych z formularzy przekazanych przez partnerów projektu.